

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

**Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну**

**СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«Критика та аналіз творів мистецтва»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Освітня програма «Середня освіта (Образотворче мистецтво)»
Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Спеціалізація: 014.12 (Образотворче мистецтво)
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 4
від «1» грудня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Критика та аналіз творів мистецтва
Викладач (-і)	Дяків Марія Володимирівна
Контактний телефон Викладача	+38 0679586553
Е-mail викладача	mariia.dyakiv@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн/онлайн
Обсяг освітнього компонента	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Освітній компонент «Критика та аналіз творів мистецтва» спрямований на розвиток здібностей у здобувачів вищої освіти до критичного аналізу художніх явищ, процесів формотворення в мистецтві, виявлення прикметних художніх ознак твору мистецтва. Художня критика є елементом мистецтвознавчої науки, спрямована на аналіз мистецького твору методом розкриття його змісту. Аналіз як метод наукового пізнання передбачає виділення окремих структурних частин твору та їх якостей, з метою дослідження їх художніх особливостей. Метод аналізу потребує певних знань з дотичних мистецьких дисциплін, таких як історія мистецтва, художня культура, композиція, кольорознавство тощо. Освітній компонент «Критика та аналіз творів мистецтва» призначений для молодих дослідників, які проводять наукові розвідки, щоб сприяти кращому розумінню процесу сприймання та в подальшому аналізу художніх творів.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p><i>Мета</i> вивчення курсу «Критика та аналіз творів мистецтва» полягає у оволодінні вміннями аналізу творів мистецтва для практично-професійної діяльності художника-педагога і використання навик критичного аналізу при роботі з учнями.</p> <p>Згідно тематичних завдань визначені основні цілі, а саме: здійснення поглибленого аналізу і оцінку творів мистецтва на основі історичного контексту, з огляду на змістовність твору мистецтва, на естетичну виразність стилістики, на технічні та художні ознаки.</p> <p>Студенту слід вивчати художні особливості творів образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та дизайну; історико-культурні фактори формування того чи іншого твору мистецтва; наукову термінологію; етапи проведення наукового аналізу твору мистецтва; методичні підходи до проведення аналізу. А також основними цілями є: вміння організувати проведення спостережень за художнім явищем чи твором; сенсорно сприймати мистецькі твори відносно стильового періоду та художніх особливостей; логічно проводити художню критику та аналіз твору мистецтва; обирати ціннісний матеріал для проведення художньої критики та аналізу творів мистецтва; аналізувати мистецькі явища та окремі твори; висувати гіпотези при аналізі мистецького явища та твору мистецтва; вміти формулювати висновки відносно проведеного аналізу.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі образотворчої та освітньої діяльності, які вимагають достатнього інтелектуального потенціалу, а також поглибленого рівня знань та вмінь інноваційного характеру.</p> <p>Загальні компетентності ЗК 1. Здатність до узагальнень, абстрактного мислення, поєднання аналізу та синтезу для</p>	

розуміння процесів та явищ в освітній галузі.

ЗК 2. Готовність здійснювати освітню та науково-дослідницьку діяльність на основі гуманістичного світогляду й розуміння суті педагогічних явищ та процесів.

ЗК 6. Здатність до критичного аналізу і оцінки сучасних мистецьких та педагогічних явищ, продукування нових ідей в процесі вирішення практичних завдань, комплексних та інноваційних проблем.

ЗК 7. Готовність на основі самопізнання формувати власний індивідуальний стиль науково-педагогічної та художньо-творчої діяльності та професійного спілкування, - здатність до самовдосконалення та самовиховання.

Фахові компетентності.

ФК 1. Здатність використовувати інноваційні педагогічні технології навчання в процесі викладання образотворчих дисциплін; застосовувати засоби викладання, методи, прийоми, відповідно меті та змісту навчання образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої і профільної та позашкільної освіти, закладах культури, а також в закладах вищої освіти; здійснювати контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів та ЗВО з образотворчого мистецтва.

ФК 6. Здатність використовувати історичний досвід та досягнення сучасної образотворчої освіти у власній педагогічній діяльності.

ФК 7. Здатність до усвідомлення основних закономірностей розвитку сучасного українського та зарубіжного українського мистецтва, основні проблеми, різні наукові погляди на його становлення та розвиток, концепції художнього образу в українському та зарубіжному мистецтвознавстві.

ФК 8. Здатність до розкриття ідеї та сюжету художнього твору засобами різноманітних мистецьких технік у різних видах та жанрах образотворчого мистецтва.

Програмні результати навчання

Знання та розуміння.

ПРН 1. Знання та оперування педагогічними категоріями і методами їх використання з метою розв'язання освітніх, дослідницьких і практичних завдань навчального і виховного процесів.

ПРН 4. Знання основних закономірностей розвитку сучасного українського та зарубіжного образотворчого мистецтва, основних проблем, різних наукових поглядів на його становлення та розвиток, концепції художнього образу в українському та зарубіжному мистецтвознавстві.

Застосування знань та розумінь.

ПРН 5. Володіння практичними способами пошуку, аналізу та оброблення наукової освітньої та мистецької інформації з використанням сучасних ІКТ.

ПРН 13. Уміння підбирати систему завдань для контролю і корекції знань учнів, студентів; здійснювати усний, письмовий та тестовий контроль на заняттях; вести облік результатів контролю знань, умінь та навичок.

Формування суджень.

ПРН 14. Здійснювати освітню й науково-дослідницьку діяльність на основі гуманістичного світогляду й розуміння суті педагогічних явищ і процесів.

ПРН 15. Критичний аналіз та оцінка сучасних мистецьких та педагогічних явищ, продукування нових ідей в процесі вирішення практичних завдань, комплексних та інноваційних проблем.

ПРН 16. Візуальне та вербальне поширення ціннісних орієнтацій у суспільстві; здійснювати компетентну оцінку подій художнього життя, мистецько-педагогічної діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
Практична робота	10
Самостійна робота	60

Ознаки освітнього компонента			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий

3	014 «Середня освіта»	2	вибірковий
---	----------------------	---	------------

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Розвиток художньої критики та аналізу в історичному контексті.	4		
Тема 2. Соціальна місія науки у сучасних умовах. Пошук та обробка первинної інформації в засобах масової інформації.	4		
Тема 3. Види та етапи дослідження твору мистецтва.	2		
Тема 4. Опис – початковий метод дослідження твору мистецтва.	2		10
Тема 5. Аналіз – другий етап пізнання структурних частин твору мистецтва.	2		10
Тема 6. Інтерпретація - тлумачення смислової сторони твору на різних рівнях.	2		10
Тема 7. Особливості аналізу творів образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та дизайну.	2		5
Тема 8. Компаративний та семантичний аналіз мистецьких явищ.	2		
Тема 9. Опис та аналіз живописних творів. Письмова доповідь. Електронна презентація.		2	5
Тема 10. Опис та аналіз графічних творів. Письмова доповідь. Електронна презентація.		2	5
Тема 11. Опис та аналіз творів скульптури. Письмова доповідь. Електронна презентація.		2	5
Тема 12. Опис та аналіз виробів кераміки. Письмова доповідь. Електронна презентація.		2	5
Тема 13. Опис та аналіз виробів ювелірного мистецтва. Письмова доповідь. Електронна презентація.		2	5

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	Вид контролю – залік. Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 40 вага оцінки; Тестування – 10 вага оцінки; Контрольна робота – 10 вага оцінки; Конспектування лекцій – 10 вага оцінки; Реферат – 10 вага оцінки; Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 20 вага оцінки.
Вимоги до письмових робіт	Тестування – 10 вага оцінки; Контрольна робота – 10 вага оцінки; Конспектування лекцій – 10 вага оцінки; Реферат – 10 вага оцінки; Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 20 вага оцінки.
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 100 балів.
Умови допуску до підсумкового	Виконання 50 % завдань

контролю	
Підсумковий контроль	Форма контролю - залік; Форма здачі – виконання завдань.

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Аналіз творів мистецтва: методичні рекомендації до практичних занять для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» / розроб.: І. Міщенко. Київ, 2017. 32 с.
2. Кириченко О. Міждисциплінарний підхід до аналізу художніх творів у навчальному процесі майбутніх учителів образотворчого мистецтва (до постановки проблеми) // Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер.: Педагогічні науки. 2015. Вип. 139. С. 69-74.
3. Клековкін О. Ю. Мистецтво: Методологія дослідження: Методичний посібник / Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України. Київ: Фенікс, 2017. 144 с.
4. Криволапов М. О. Про мистецтво та художню критику України ХХ століття: Вибрані статті різних років. Книга перша: Формування та розвиток національної мистецької школи і мистецтвознавчої науки в Україні ХХ століття/ Інститут проблем сучасного мистецтва Академії мистецтв України. Київ: Видавничий дім А+С, 2006. 268 с.: іл.
5. Ляшенко О. Д. Художня інтерпретація творів мистецтв в теорії та практиці наукового аналізу // Неперервна музична освіта: теорія і методика. С. 58 – 63.
6. Плазовська М. В. аналіз творів мистецтва студентами як чинник активізації їх комунікації. // Науковий часопис НПУ імені П. Драгоманова. Серія 17: Теорія і практика навчання і виховання. С. 123 – 127.
7. Стрітьєвич Т. Особливості художнього сприйняття на заняттях з образотворчого

мистецтва // Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Вип. 103. С. 284 – 290.

8. Традиційне і особистісне у мистецтві. Колективне дослідження за матеріалами Четвертих Гончарівських читань / відп. ред. М. Селівачов. Київ: УЦНК Музей Івана Гончара, 2002. 423 с.: іл.
9. Яремків М., Кругляк О. Мистецтво: види, жанри. Словник-довідник образотворчих термінів. Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. 80 с.

Додаткова література:

1. Бренюк А. Г. Основи аналізу творів живопису для студентів художніх спеціальностей // Педагогічна освіта: теорія і практика. 2023. Випуск 34. С. 188 – 200.
2. Кара-Васильєва Т. В. Сучасне українське мистецтвознавство: новий погляд, переосмислення та наукова координація (за матеріалами наукової доповіді на засіданні Президії НАН України 18 червня 2014 р.). Вісник Національної академії наук України. 2014. № 8. С. 33–39.
3. Колоянова О. Інтерпретація твору образотворчого мистецтва як особливий вид діяльності педагога-художника // Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2013. № 8 (Ч. 1). С. 71 – 76.
4. Русаков С. С. Еволюція мистецької періодики ХІХ ст. як передумови культурологічних змін арт ринку // Культурологічний альманах. 2022. Вип. 3. С. 290 – 297.
5. Смоляр О. Концептуальний аналіз творів монументально-декоративного мистецтва в дизайні інтер'єрів готелів Києва 1950–1980-х років // Народознавчі зошити. 2017. № 4 (136). С. 977 – 982.

Викладач: Дяків Марія Володимирівна,

доцент кафедри методики викладання
образотворчого і декоративно-
прикладного мистецтва та дизайну